

Rīkojumu izpildes politika

Saskaņā ar Eiropas Savienības „Finanšu instrumentu tirgus direktīvas” (MiFID) prasībām, kuras ir ieviestas LR likumdošanā ar „Finanšu instrumentu tirgus likumu” un FKTK noteikumiem, finanšu institūcijām, t.sk., AS „Swedbank” ir jāveic pasākumi, lai nodrošinātu Klientam labākos rezultātus darījumos ar finanšu instrumentiem.

Šī dokumenta mērķis ir darīt zināmus AS „Swedbank” principus, saskaņā ar kuriem A/S „Swedbank” (Banka) izpilda vai pieņem un nodod izpildei privātu un profesionālu Klientu rīkojumus attiecībā uz finanšu instrumentiem.

Bankas uzņemšanās nodrošināt labākos rezultātus nozīmē, ka Banka neuzņemas papildus saistības vairāk kā noteikts likumdošanā vai panākts vienošanās ar Klientu rezultātā.

Lai arī Banka spers visus nepieciešamos soļus tās iespēju robežās, lai nodrošinātu labākos rezultātus Klientu rīkojumu izpildē, Banka nevar garantēt, ka ikviens rīkojums saņems labākos rezultātus.

Banka rekomendē Klientu rūpīgi iepazīties ar šīs rīkojumu izpildes politikas principiem un noteikumiem, lai pārliecinātos, ka tie ir pieņemami Klientam.

1. Klienta īpašie norādījumi

Ja Klients ir devis īpašus norādījumus par viena vai vairāku rīkojumu izvietojumu vai attiecībā uz atsevišķiem darījuma parametriem, banka ievēro Klienta īpašos norādījumus un drīkst nenodrošināt labākos rezultātus. Tādējādi Klienta īpašie norādījumi var kavēt banku veikt darbības, lai tā saskaņā ar rīkojumu izpildes politikas aprakstu sasniegtu labāko iespējamo rezultātu Klienta attiecīgā rīkojuma izpildē tādā mērā, cik uz rīkojuma parametriem ir attiecināmi Klienta īpašie norādījumi.

2. Rīkojumu iesniegšanas veidi un izpildes kārtība

Klients var iesniegt rīkojumu tirdzniecības platformā/-s internetā, pa telefonu vai rakstiski Bankas filiālē, ja ir noslēdzis nepieciešamos līgumus darījumiem ar finanšu instrumentiem. Dažādie iesniegšanas veidi ietver atšķirīgus apstrādes procesus pirms banka var sākt rīkojuma izpildi. Tāpēc Banka informē un brīdina Klientu, ka iesniegšanas secība apkopojot augšminētos iesniegšanas veidus nenozīmē secību kādā Banka sāk rīkojumu izpildi.

Banka izpilda sākotnējā tirgus (piem., akciju emisijas) rīkojumus darījumiem ar finanšu instrumentiem, nododot Klienta rīkojumu emitentam, emitenta pilnvarotam aģentam saskaņā ar konkrētās emisijas noteikumiem un/vai saskaņā ar Klienta īpašiem norādījumiem.

Banka izpilda Klientu rīkojumus laicīgi, efektīvi un taisnīgi. Banka izpilda salīdzināmus Klientu rīkojumus to saņemšanas secībā, ja vien rīkojumu īpatnības vai pastāvošie tirgus apstākļi nepadara tos neizpildāmus, vai Klienta intereses neprasa citādu rīcību. Privāts Klients tiek savlaicīgi informēts par jebkurām nozīmīgām grūtībām attiecībā uz pienācīgu rīkojuma izpildi.

Atsevišķos gadījumos Banka drīkst apvienot Klienta rīkojumus ar citu klientu rīkojumiem vai rīkojumiem uz sava rēķina. Ja nav citu iemeslu, ko Banka sniedz Klientam katrā gadījumā

atsevišķi, Bankas mērķis apvienojot rīkojumus ir – sasniegt labākus rezultātus Klientam. Tomēr nevar tikt izslēgti izņēmuma gadījumi, kad konkrēta rīkojuma apvienošana ar citu/-iem, var radīt zaudējumus Klientam.

Apvienotais rīkojums, kas tiek pilnībā izpildīts, tiek pārdalīts pēc izpildes cenas, balstoties uz katra individuālā rīkojuma apjomu. Apvienotā rīkojuma gadījumā, kas izpildīts daļēji vai vairākos darījumos un par dažādām cenām, Klientu individuālie rīkojumi tiek sakārtoti un apmierināti laika secībā, proti, pēdējais no atsevišķiem individuālajiem rīkojumiem tiek izpildīts tikai tādā gadījumā un apjomā, par cik iepriekšējais rīkojums ir pilnībā izpildīts. Apvienoto rīkojumu, kas izpildīts daļēji, Banka var pārdalīt proporcionāli individuālo rīkojumu apjomam par izpildes cenu, tikai saņemot visu Klientu piekrišanu, kuru rīkojumi tika apvienoti.

Piedāvājot ieguldījumu portfeļu pārvaldes pakalpojumus, Banka drīkst apvienot Klientu rīkojumus saskaņā ar tirgus praksi, un nodrošinot savstarpējā taisnīguma principu attiecībā uz šo Klientu portfeļiem. Apvienotie Klientu rīkojumi (daļēji vai pilnībā izpildīti), veicot portfeļu pārvaldīšanas pakalpojumus, tiek pārdalīti proporcionāli sākotnējo rīkojumu apjomam par apvienotā rīkojuma izpildes cenu.

Bankai ir tiesības ierobežot Klientam piedāvājamo rīkojumu veidus (piemēram, rīkojumi par tirgus cenu, ierobežojošie rīkojumi), lai arī attiecīgā instrumenta tirdzniecības vieta pieļauj vairākus citus rīkojumu veidus.

Banka var ierobežot un piemērot īsāku rīkojuma derīguma termiņu nekā attiecīgajā tirdzniecības vietā, kur rīkojums tiek nosūtīts izpildei, pieejamie rīkojumu termiņi.

Rīkojumu definīcijas

Ierobežojošs rīkojums – rīkojums pirkt vai pārdot noteiktu finanšu instrumentu daudzumu par īpaši noteikto cenu vai par labāku cenu. Ierobežojošs rīkojums var tikt izpildīts daļēji.

Rīkojums par tirgus cenu – rīkojums pirkt vai pārdot noteiktu finanšu instrumentu daudzumu par tekošo labāko tirgus cenu. Rīkojums par tirgus cenu var tikt izpildīts daļēji, ja tirgus dziļums nav pietiekošs uzdevuma izpildei pilnā apmērā, pastāv tirdzniecības vietas ierobežojumi vai citi kavējoši apstākļi.

3. Izpildes faktori

3.1. Privāti Klienti

Privātiem Klientiem, labākais rezultāts tiek noteikts kā kopējā maksa. Kopējā maksa ir finanšu instrumenta cena un visas ar darījuma izpildi saistītās uz Klientu attiecināmās izmaksas kā, piemēram, tirdzniecības vietas komisijas, norēķinu komisijas un citas rīkojuma izpildē iesaistīto trešo pušu izmaksas.

Banka informē un brīdina Privātu Klientu, ka citi izpildes faktori – izpildes ātrums un iespējamība, norēķinu ātrums un iespējamība, rīkojuma apjoms un veids u.c. – nav tik nozīmīgi kā kopējās maksas apsvērums.

Atsevišķos gadījumos izpildes ātrums, izpildes un norēķinu iespējamība, rīkojuma veids un apjoms un citas netiešās izmaksas var ieņemt būtiskāku nozīmi nekā cenas un tiešo izmaksu faktori, tādējādi nodrošinot kopumā labāko rezultātu Klientam.

Banka apzinās, ka dažādiem Klientu segmentiem var būt atšķirīgas prioritātes attiecībā uz izpildes faktoru nozīmīgumu. Līdzīgā veidā faktori var gūt citu prioritāti atkarībā no finanšu instrumenta veida vai izpildes vietas. Faktoru izvērtējums var būt atšķirīgs atkarībā no tā vai Banka rīkojumu izpilda vai nodod tālāk.

3.2. Profesionāli Klienti

Profesionāliem Klientiem labāko iespējamo rezultātu nosaka pēc izpildes ātruma un darījuma apjoma.

Banka informē un brīdina profesionālu Klientu, ka citi faktori kā, piemēram, kopējās maksas apsvērumi, darījuma iespējamība, norēķinu ātrums un iespējamība, darījuma veids ir vienlīdzīgi izpildes ātruma un darījuma apjoma apsvērumiem.

4. Izpildes vietas noteikšana

Ja finanšu instruments tiek tirgots vairāk nekā vienā regulētā tirgū vai tirdzniecības vietā, Banka izvēlas rīkojumu izpildei regulēto tirgu vai tirdzniecības vietu, kur norēķinu iespējamība un Bankas piekļuve tirgum ir vislabākā. Šāda izvēle netiek veikta katram darījumam, bet gan regulārās tirdzniecības vietu novērtēšanas procesa ietvaros.

Tādējādi Banka parasti izvēlas tirdzniecības vietu (kas ir Bankas tirdzniecības vietu sarakstā http://www.swedbank.lv/lib/lv/izpildes_vietu_saraksts.pdf), kur norēķinu iespējamība ir visaugstākā un izpilda attiecīgo rīkojumu, to reģistrējot tirdzniecības vietas sistēmā vai, ja rīkojuma izpilde notiek ārpus šādas sistēmas, iegūstot salīdzināmo cenu šim darījumam.

Atsevišķiem finanšu instrumentiem var būt tikai viena izpildes vieta, bet tas nekādā veidā neapdraud principu par labāko rezultātu nodrošināšanu.

5. Rīkojumu izpilde dalījumā pa tirgiem

Banka var izmantot vienu vai vairākas no sekojošām rīkojumu izpildes metodēm.

5.1. Regulētais tirgus vai daudzpusējā tirdzniecības sistēma (DTS)

Banka var izpildīt rīkojumu uzreiz regulētā tirgū vai DTS. Klienta rīkojumam šādā gadījumā tiek atrasts citas puses pretējais rīkojums saskaņā ar tirdzniecības vietas noteikumiem.

5.2. Ārpus regulētā tirgus vai daudzpusējās tirdzniecības sistēmas

Banka var veikt darījumus ārpus regulētā tirgus un daudzpusējās tirdzniecības sistēmas.

Augšminētais neattiecas uz gadījumiem, kad Klients ir informējis Banku, ka konkrēts rīkojums nedrīkst tikt izpildīts ārpus tieši vai netieši (ar starpniekinstitūcijas palīdzību) Bankai pieejamā regulētā tirgus vai daudzpusējās tirdzniecības sistēmas.

Ja Klients iesniedz ierobežojošu rīkojumu attiecībā uz regulētā tirgū iekļautām akcijām, kuru nav iespējams izpildīt esošajos tirgus apstākļos, Bankai ir pienākums publiskot šādu ierobežojošu rīkojumu, ja vien Klients nav norādījis citādi.

6. Rīkojumu izpilde dalījumā pa finanšu instrumentiem

Banka var ierobežot Klientam pieejamo finanšu instrumentu klāstu, proti, Klientam var nebūt iespējams veikt darījumus ar visiem finanšu instrumentiem, kas tirgoti visās Bankai tieši un netieši pieejamās tirdzniecības vietās.

6.1. Publiskos tirgos tirgoti finanšu instrumenti

Publiskos tirgos – biržā, DTS vai citā regulētā tirgū – tirgoti finanšu instrumenti ir, piemēram:

- Akcijas (piem., Nasdaq OMX Riga);
- Standartizēti atvasinātie finanšu instrumenti (piem., OMX biržā tirgotas opcijas un nākotnes darījumi);
- Tādas ieguldījumu fondu sabiedrību fondu daļas, kas tiek tirgotas regulētos tirgos. (Attiecībā uz regulētā tirgū netirgotām ieguldījumu sabiedrību fondu daļām skat. 6.c. sadaļu). Banka nodrošina augšminēto instrumentu rīkojumiem šādu izpildes procesu:
- Cik drīz vien iespējams pēc rīkojuma saņemšanas, Banka nosūta rīkojumu izpildes vietai, kura nodrošina labāko rezultātu saskaņā ar 3. un 4. sadaļu;
- Apkopo Klienta rīkojumu ar citiem rīkojumiem saskaņā ar 2. sadaļu un nosūta rīkojumu izpildes vietai, kura nodrošina labāko rezultātu saskaņā ar 3. un 4. sadaļu;
- Izpilda liela apjoma rīkojumu vairākās daļās;
- Izpilda rīkojumu pret Bankas portfeli vai cita Klienta rīkojumu par cenu, kas atbilst tirgus cenai;
- Cik drīz vien iespējams pēc rīkojuma saņemšanas, nosūtot to izpildei attiecīgajam brokerim.

Atsevišķos gadījumos Banka Klientam kotē cenu – indikatīvu vai precīzu – kā riska cenu. Šādos gadījumos vienošanās par darījumu tiek noslēgta starp abām pusēm: vai nu Klients piekrīt fiksētajai cenai, vai, indikatīvas cenas gadījumā, kad Banka apstiprina precīzu cenu, Klients piekrīt šai cenai. Tā kā šādos gadījumā Banka un Klients noslēdz divpusēju vienošanos, Banka uzskata, ka tā nenodod rīkojumu tālāk un neveic rīkojuma izpildi Klienta vārdā. No tā izriet, ka šī rīkojumu izpildes politika nav attiecināma uz augšminētajiem gadījumiem. Neskatoties uz to, Banka dara visu iespējamo, lai aizsargātu Klienta intereses un izvairītos no interešu konfliktiem.

6.2. Finanšu instrumenti tirgoti ārpus publiskā tirgus

Zemāk izklāstīts rīkojumu izpildes process instrumentiem, kas primāri tiek tirgoti divām pusēm vienojoties (angl. OTC):

- Parāda vērtspapīri;
- Naudas tirgus instrumenti;
- Valūtas un parāda vērtspapīru atvasinātie instrumenti un citi ārpusbiržas divpusēji tirgoti instrumenti (OTC).

Šiem instrumentiem Banka kotē Klientam cenu – indikatīvu vai precīzu – kā riska cenu. Vienošanās par darījumu tiek noslēgta starp abām pusēm: vai nu Klients piekrīt fiksētajai cenai, vai, indikatīvas cenas gadījumā, kad Banka apstiprina precīzu cenu, Klients piekrīt šai

cenai. Tā kā šādos gadījumā Banka un Klients noslēdz divpusēju vienošanos, Banka uzskata, ka tā nenodod rīkojumu tālāk un neveic rīkojuma izpildi Klienta vārdā. No tā izriet, ka šī rīkojumu izpildes politika nav attiecināma uz šiem instrumentiem. Neskatoties uz to, pēc vienošanās par finanšu instrumenta cenu Banka dara visu iespējamo, lai aizsargātu Klienta intereses un izvairītos no interešu konfliktiem.

Gadījumos, ja Klients piedāvā Bankai noslēgt vienošanos par finanšu instrumentiem saistītu darījumu (kā vienu no iespējamiem piemēriem – vērtspapīru finansēšanas darījumu), Banka var noslēgt darījumu ar Klientu, vienojoties par konkrētā darījuma detaļām.

Ja Bankai ir jāizpilda rīkojums Klienta vārdā, Banka parasti izpilda rīkojumu pret Bankas portfeli par tirgus cenai atbilstošu cenu. Cena tiek aprēķināta no tirgū pieejamām cenām attiecīgajiem finanšu instrumentiem tādā mērā, cik tādas atskaites cenas ir pieejamas; plus uzcenojums biznesa peļņai, kapitāla un darījuma partnera riska izmaksām.

6.3. Ārpus regulētā tirgus vai DTS tirgotas ieguldījumu sabiedrību fondu daļas
Banka izpilda rīkojumus par Regulētā tirgū vai DTS netirgotām ieguldījumu sabiedrību fondu daļām, tos nosūtot izpildei attiecīgajai ieguldījumu sabiedrībai saskaņā ar dotās ieguldījumu sabiedrības ieguldījumu fonda noteikumiem. Fondu daļu cenošanas, atpirkšanas un cita informācija ir pieejama pie konkrēta fonda pārvaldes sabiedrības.

7. Izpildes vietas

Izpildes vietu saraksts uz kurām AS „Swedbank” paļaujas lielākajā mērā ir pieejams http://www.swedbank.lv/lib/lv/izpildes_vietu_saraksts.pdf.

Izpildes vietu saraksts tiek atjaunots, kad nepieciešams. Banka iesaka regulāri iepazīties ar jaunāko izpildes vietu sarakstu, jo par katrām izmaiņām Klients netiek informēts atsevišķi.

Banka ar komisijas maksu palīdzību savstarpēji nediskriminē tirdzniecības vietas.

8. Rīkojumu izpildes novērtēšana

Banka regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā, novērtē, vai izvēlēts izpildes vietas, metodes un rīkojumu izpildes politika kopumā ļauj Bankas piedāvātajiem finanšu instrumentiem nodrošināt labākos rezultātus ilgākā termiņā. Tiek ņemti vērā 3. un 4. sadaļā minētie faktori un tiek novērtēts vai labākos rezultātus, cita starpā, var nodrošināt:

- Izpildot Klienta rīkojumu citās tirdzniecības vietās;
- Nododot Klienta rīkojumu izpildei citam brokerim/-iem.

9. Rīkojumu nodošana tālākizpildei

Rīkojumu nodošanu raksturo situācijas, kad Banka saņem un apstrādā Klienta rīkojumu, bet gala pirkšanas vai pārdošanas darījums tiek veikts ar trešo pusi.

Izpildot rīkojumu finanšu instrumentiem, kuri tiek tirgoti tirgos, kas nav Bankai tieši pieejami, Banka nodod rīkojumu tālāk starpniekam – parasti ārzemju bankai, brokeru firmai, investīciju kompānijai utml. Starpniekinstitūcija, savukārt, izpilda rīkojumu saskaņā ar tās noteikumiem un politikām – regulētā tirgū, daudzpusējā tirdzniecības sistēmā, darbojoties kā sistemātiskais internalizētājs vai nododot to izpildei citam starpniekam.

Kad Banka nodod rīkojumu izpildei citām institūcijām, tā nevar kontrolēt visu izpildes gaitu, kā arī izpildes principus un nosacījumus, kas minēti šajā rīkojumu izpildes politikas aprakstā. Tomēr Banka ievēro rīkojumu izpildes politikas aprakstā noteiktos principus un noteikumus, izvēloties tās starpniekinstitūcijas, kas būs tiesīgas veikt rīkojumu izpildi un nodrošināt labākos rezultātus Klientam. Banka dara visu iespējamo, lai saņemtu trešajām pusēm nodoto rīkojumu izpildi pēc iespējas tuvāk labākajam rezultātam, bet nevar garantēt labāko rezultātu katram šādi izpildītam rīkojumam.

10. Bankas izmantotās starpniekinstitūcijas

Starpniekinstitūciju saraksts, kuras AS „Swedbank” izmanto rīkojumu tālākai izpildei ir pieejams http://www.swedbank.lv/lib/lv/brokeru_saraksts.pdf.

11. Bankas izmantoto starpniekinstitūciju novērtēšana

Starpnieku izvēle attiecībā uz rīkojumu tālāk nodošanu notiek regulāri, bet ne retāk kā vienu reizi gadā, novērtējot kā attiecīgā institūcija ir spējīga nodrošināt Bankas Klientiem vislabāko rīkojumu izpildi. Novērtēšanas procesā, cita starpā, tiek apzināti 3. sadaļā minētie faktori, kā arī šādi kritēriji:

- Starpnieka izmantotās tirdzniecības vietas;
- Starpnieka izpratne par Bankas Klientu vēlmēm un prioritātēm;
- Kādus citus pakalpojumus, kā, piemēram, konsultācijas un pētījumus starpniekinstitūcija var piedāvāt Bankas Klientiem;
- Bankas zināšanas un pārliecība par starpniekinstitūcijas reputāciju;
- Starpnieka rīkojumu izpildes politikā noteiktos principus un attiecībā uz politiku pieejamo informāciju.

12. Traucējumi un pārrāvumi sistēmu darbībās, izpildes grūtības

Ārkārtēju tirgus, Bankas vai starpniekinstitūciju, kuru pakalpojumus Banka izmanto, sistēmu (ieskaitot telefonu savienojumus) traucējumu vai pārrāvumu gadījumos, Klientu rīkojumus var nebūt iespējams iesniegt, un šādos gadījumos Banka uzskata par neiespējamu vai pat nepiemērotu rīkojumu izpildi saskaņā ar šo rīkojumu izpildes politikas aprakstu. Šādu tehnisku traucējumu gadījumā Banka Klientu cik drīz vien iespējams informē, izvietojot informāciju Bankas internetbankas vietnē vai individuāli.

Banka informē privātus Klientus par jebkurām materiālām grūtībām izpildīt rīkojumus tiklīdz kā ir šādas grūtības kļūst zināmas Bankai. Tādējādi Klienta interesēs ir uzturēt savu kontaktinformāciju Bankā precīzu un laicīgi atjaunotu. Ja materiālās grūtības izpildīt rīkojumu nav atkarīgas no individuāla rīkojuma, bet rodas no iepriekšējā rindkopā minētajiem traucējumiem un pārrāvumiem sistēmās, privāti Klienti tiek informēti, izvietojot informāciju Bankas internetbankas vietnē.

13. Izmaiņu paziņošana

Banka pārskata šo rīkojumu izpildes politikas aprakstu regulāri (vismaz reizi gadā) un, ja nepieciešams, veic izmaiņas. Izmaiņas tiek publicētas interneta vietnē http://www.swedbank.lv/lib/lv/rikojumu_izpildes_pol_apraksts.pdf un ir spēkā no ieviešanas datuma.